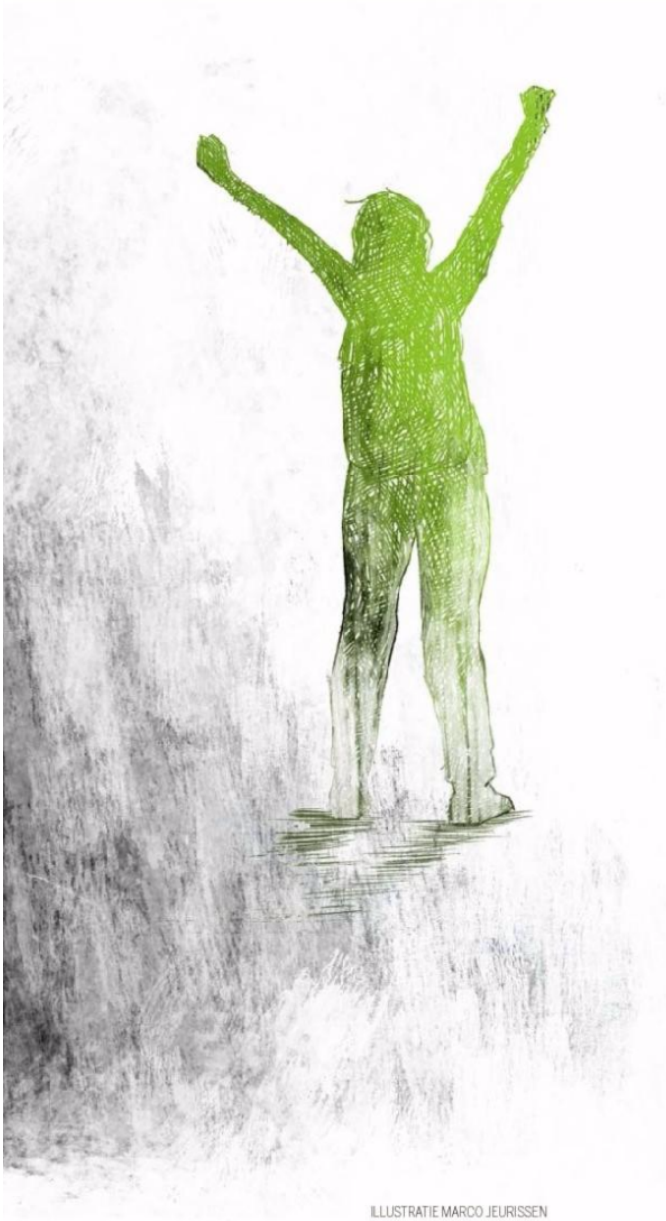

ILLUSTRATIE MARCO JEURISSEN

te bewandelen. Lange tijd deed ik het voor mijn omgeving, die graag een 'normale' Angelique wilde. Maar zolang je het voor een ander doet, werkt het niet. Voor mij was het verandermoment toen iemand vroeg wat ik met mijn leven wilde. Door naar mezelf te durven kijken, maakte ik een begin. Ik ging de verantwoordelijkheid over mijn leven nemen en zelf keuzes maken. Niet altijd de juiste, maar van vallen en opstaan heb ik het meeste geleerd. De zogenaamde fasen van herstel kun je trouwens projecteren op onze samenleving. Met betrekking tot de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) zag je bijvoorbeeld eerst een fase van overweldiging. De veranderingen zorgden ervoor dat mensen in verzet kwamen, uit angst om het bekende te verliezen. Daarna kwam een fase van worsteling om met het onvermijdelijke te leren omgaan. Nu komen we in de fase dat we leren leven met de veranderingen. Het feit dat burgers steeds vaker aanschuiven aan beleidstafels is daarvan een mooi voorbeeld. Lange tijd was de cliënt uitgesloten van de partijen die over hem beslisten. Dat verandert nu langzaam. Individualisme is steeds minder van deze tijd, mensen voelen zich vaker geroepen om dingen samen op te pakken. Wellicht komen we eindelijk in een tijd van authenticiteit terecht, met ruimte voor de eigenheid van ieder mens.

Gelijkgestemden

Als ervaringsdeskundig burger word ik bij de provincie, gemeenten, bij zorginstellingen en het Huis voor de Zorg door managers, directeuren en filosofen 'opeens' serieus genomen. Iedereen heeft een authentieke stem. Iedereen mag gehoord worden. Iedereen kan gelijkgestemden vinden. Heel wonderlijk dat ik mijn verhaal nu tot maatschappelijke waarde kan brengen.
Zou ik mijn leven willen veranderen? Bepaalde gebeurtenissen zou ik er graag uitscheuren, maar ze hebben me wel gevormd tot wie ik nu ben. Dus misschien is het antwoord toch nee. Mijn ervaringen hebben een bestemming, namelijk me inzetten voor een samenleving waarin mensen worden gehoord.

Leer van het leven!

Angelique vertelde me dat ze in haar leven drie hoofdstukken ziet: dat van het kind, van de overlever en van de ervaringswerker. In elk van de drie fases zit een boodschap. Haar boodschap van het kind is dat we niet te snel moeten oordelen en onze omgeving – thuis, school, andere sociale netwerken – daarvan bewust moeten maken. Van de overlever leerde ze dat haar proces mogelijk korter en minder heftig was geweest als de buitenwereld anders op haar signalen had gereageerd. Als ervaringsdeskundige leert ze nu dat anderen van haar kunnen leren. Of, ingewikkelder uitgedrukt: dat haar verhaal maatschappelijke waarde heeft.

Waarde

In een samenleving die volgens provinciebestuurders op alle mogelijke fronten gezonder moet worden, is die waarde nauwelijks te onderschatten. Om te beginnen kunnen we van ervaringsdeskundigen leren ons leven te zien als een verhaal waarmee anderen hun voordeel kunnen doen. Hoe? Gouden recepten daarvoor zijn er waarschijnlijk niet. Maar door ervaringen bespreekbaar te maken, kunnen we dichterbij een samenleving komen die volwassener omgaat met de schaduwkanten van het leven. Angeliques opmerking dat alle betrokkenen slachtoffer zijn is ruimhartig en getuigt van de wijsheid dat een samenleving altijd is wat mensen er samen van maken.

> **Het is een grote sprong naar een samenleving waarin we leren van elkaars ellende en vreugde. En waarin we ons eigen bestaan ontdekken als iets waar anderen van kunnen leren.**
>
> Govert Derix

Burgertop

Zo bezien zijn alle verhalen - vervelend en positief - te vertalen in maatschappelijke waarde. Ook Angeliques 'hoofdstukindeling' is heel herkenbaar. Is het een idee mensen te inspireren hun leven te zien als een verhaal met hoofdstukken en boodschappen? Is het zinvol dit op scholen te verankeren in lessen als maatschappijleer of gezondheidsvakken? Bestaat er naast maatschappelijk verantwoord en/of betrokken ondernemen (MVO, MBO) ook zoiets als 'maatschappelijk betrokken leven' (MBL): de kunst mensen bewust te maken van de betekenis van hun levensinzichten voor anderen?
De Griekse oudheid kende een systeem waarbij burgers bij toerbeurt (op basis van loting) verantwoordelijk waren voor het bestuur van hun stadstaat. Het nu modieuze idee van een burgertop, waarbij burgers op basis van loting een stem krijgen in maatschappelijke besluitvorming, is hier mede aan ontleend. Wellicht is het een teken van maatschappelijke kracht om ook de levenswijsheden van mensen systematisch in te zetten voor een versterking van de samenleving. Iedereen deskundig ervaringswerker. Oproepbaar op basis van loting of anderszins. Om oude valkuilen te voorkomen en samen te bouwen aan een lerende samenleving. Nieuw ziekenhuis? Organiseer een burgertop toegepaste levenslessen! Verandering van het sociaal domein? Doe een beroep op de ervaringswijsheid van burgers.

Verbindend verhaal

'Het verval van een staatsvorm begint bijna altijd met het verval van zijn beginsel', schreef Montesquieu, de vader van de moderne staatsinrichting, aan het begin van de achttiende eeuw. Het beginsel van betrokken burgerschap en onderlinge solidariteit ligt in onze tijd onder vuur. Is het toeval dat onze ongezondste provincie tevens het gebied is waar extreemrechts het hoogste scoort? Een neerwaartse spiraal dreigt. Tegelijk klinkt de roep om een nieuw verbindend verhaal. Het is ongetwijfeld een grote sprong van het verhaal van Angelique naar een samenleving waarin we leren van elkaars ellende en vreugde. En waarin we ons eigen bestaan ontdekken als iets waar anderen van kunnen leren. Tegelijk geloof ik dat we inspirerende en geloofwaardige verhalen nodig hebben om zin en richting te geven aan de samenleving. Samenleving = samenlering. Ervaringswerkers van heel de lerende provincie, verenigt u omwille van een gelukkiger en gezonder Limburg.

Reageren?
govert@govertderix.nl